

ROVARÁSZ HÍRADÓ

13

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG: Nagy Barnabás, Ronkay László, Rozner István

MAGYAR ROVARTANI TÁRSASÁG

Budapest, 1088. Baross u. 13. Magyar Természettudományi Múzeum Állattára

Megjelenik 4 havonként

1993 október

SÁSKAJÁRÁS

Magyarországon már évtizedek óta nem volt sáskajárás. Így nem esodálkozhatunk azon, hogy az első hír (június 16) felröppenése utáni napokban egymást érték a hivatalos és kevésbé hivatalos érdeklődők, TV riporterek, újságírók, a Tatárszentgyörgy - Ladánybene közötti útszakaszon látni a "csodát". Azokban a napokban egész esokorra valót gyűjthettünk össze a napi- és heti-lapok színes, nem ritkán a valóságtól elrugaszködő cikkeiből. Volt aki zsákszámra gyűjtötte a marokkói sáskát állati takarmánynak, de lehetett is, mert a rovarászhaló már néhány csapás után megtelt az igen szépen fejlett rovarokkal, s az autótutat az elgázolt sáskatetemek pettyezték.

A TV első nagy igyekezetében -- a "kéznél lévő", mindazonáltal inkább ragadozó -- zöld lombzsöcskét mutogatta a sáskajárás kapcsán, pedig az archivumukban ott hevert a már jó egy éve elkészített film, amely történetesen a marokkói sáskát is tartalmazta. Aztán -- hetek multával -- sorra is került az intézetünk Julianna-majori telepén forgatott film.

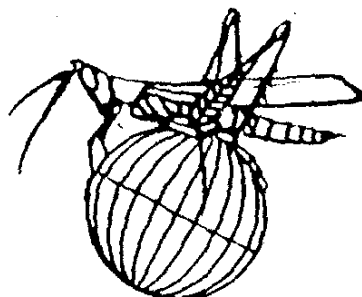
Ez a sáskajárás sok minden egyébre is jó volt! Gyűjtők, tanintézetek feltölthették készleteiket marokkói sáskával; ez ugyan ott szerepel minden növényvédelmi könyvben, de már nagyon régen nem láthattuk elevenen, s a gyűjteményekből is "kikoptak" a régi, preparált példányok.

A sáskajárás megmozgatta a növényvédelmi szakirányítást, a növényvédelmi állomásokat is, s végül már olyan helyen is permeteztek, ahol csupán "szelídebb", korábban is általános sáskafajok voltak. A rövid idő azonban nem engedett mérlegelést, habozást, mert így is, már a védekezés megkezdésekor is szárnyas marokkói sáskák könnyen odébbálltak.

Lehetséges, hogy némelyek még kártérítésért is folyamodhattak a lerágott lucernatáblák miatt. A (sáskás) szerkesztő pedig arra hivatkozhat, hogy a sáskajárás váratlan és halaszthatatlan munkát adott nemesak a kiskunsági homokvidéken, de Hawaii szigetén is, ahol történetesen éppen augusztusban rendezték meg az Orthopterists Society kongresszusát, s ahol a mi kis sáskajárásunk is terítékre került.

Ezzel tehát -- úgy gondolom -- sikerült nekünk is a sáskák nyakába varrni a Rovarász Híradó mostani nagy késését.

Nagy Barnabás

MRT HÍREK

MINDENKI GYÜJTÖTT VALAMIT... A MRT "hivatalos" őrési kirándulása (1993 jún.18-20) jól sikerült. Köszönhetjük ezt a jó időnek és Thuróczy Csabának, aki Pityerszeren sáttortábort biztosított számunkra és gépkocsit is, a gyűjtőfelszerelésektől tulsúlyos lepkészek mozgatására. A lepkészekről (Kálló, Szabóky, Marosi, Végh, Szalay, Falvay, Tombor) panaszt nem hallottam, lepke volt bőven és maradt is.

A bogarászok (Czető, Markó Retezár, Rozner, Székely, Podlussány) sem panaszkodtak, bár MÉZÓ elnökünk keveselte a megfogható cincéreket. Ormányoshogarat alig láttam, bár a három helyen zacskóba gyűjtött "mintavétel" még hozhat meglepetéseket a feldolgozás során.

A zengőlegyek elbújtak Tóth Sándor elől. Tartally barátunk viszont állandóan vakaródzott a sok hangyától. A sáskák és szöcskék tömegesen menekültek Nagy Barnabás láttán*/. A fürkészdarazsak ezrei kerültek Thuróczy Csaba csodálatos futtatóiba (csak győzze rovartüvel ...). És végül, de nem utolsó sorban Szentesi Árpád bogarakkal és fürkészekkel fertőzött mag-gyűjteménye töltötte meg autóbuszunkat, amely szép lassan hazadöcögött velünk. A sofőr tapsot kapott érte!

1993 július

Podlussány Attila

*/ A LEGLÁTVÁNYOSABB, s egyben a legfájdalmasabb menekülést viszont nem is az Őrségben, hanem a Julianna-majori tenyészetünkben szenvedtük el, amely során az egyetlen, Tartally András gyűjtötte alpesi sáska (*Miramella*) lárvá tülfedőjét átrágvá nyomtalanul eltűnt. Így bizonyító-példány nélkül maradtunk az Őrségre mindenképpen új, de Magyarországon is második lelőhelyű *Miramella* vonatkozásában; 1994-ben újra kezdjük ...

1993 október

Nagy Barnabás

ADÓS FIZESS ! A tagdíj-hátralékok ügye is szóba került októberi választmányi ülésünkön. Mindaddig, míg a Vezetőség személy szerint is megkeresi a hátralékosokat, s a fenyegető kizárhatóságuk előtt lekükre beszél vállalt kötelezettségük teljesítése végett, a Választmány arra biztatta az RH-szerkesztőséget, hogy a Híradóba is szellőztesse meg gazdasági ügyeink ezen vetületét...Viszont, rögtön az is felvetődött, hogy ugyan minek, hiszen az RH-t éppen a rendes tagdíj-fizetők kapják! Mégis, abban a reményben, hogy ez a felhívás mégiscsak eljut egy-két régi adósunkhoz, megemlítjük, sőt nyomatékkal hangsúlyozzuk, hogy Társaságunk nemes céljait messzemenően elősegítik a befizetett tagdíjak. A megemelkedett postaköltségek mellett ezekből tudjuk növelni a benyújtott pályázatok díjazását és rendezvényeink színvonalát.

1993 október

Nagy Barnabás

KÖNYVELŐT, ADÓSZAKÉRTŐT KERESÜNK. Az eddig végzett társasági adminisztrációnk a jövőben már nem felel meg az új követelményeknek. Ujabban naplófőkönyvet kell vezetnünk, adóügyeink vannak és lesznek. Ha van a Társaság tagjai között, vagy az ismerősi, rokon körben a mai (társasági) jogszabályokban jártas könyvelő, adószakértő, aki tanácsaival segítségünkre lehetne, kérjük, jelentkezzen Retezár Imre pénztárosunknál, vagy nálam.

1993 október

Podlussány Attila

KONFERENCIÁK - ÉRTEKEZLETEK

A IOBC/EPRS KÖZGYŰLÉSE SZLOVÁKIÁBAN. A Nemzetközi Biológiai Védekezési Szervezet legutóbbi közgyűlésén hazánkat Seprős Imre és alulírott képviselte. A rendezvényre a szlovákiai Szomolányban (Smolenice), az egykori Pálffy vadászkastélyban került sor 1993 ápr.5-9 között. A Kelet-palearktikus régióra (ez politikai kategória és hazánktól Vladivosztokig ér) kiterjedő szervezet él és élni akar. Különösen az új, a volt SzU-ból kivált köztársaságok igyekeznek új tagként belépni, mert számukra e szervezet jelent egy kis ablakot a világra. Középeurópa híd-szerepe továbbra is él; a szervezet két, Ukrajnában (Kárpátalján) tartott ülés után, ezennel Szlovákiában tanácskozott. Szó volt egy újabb nemzetközi szimposium magyarországi szervezéséről is (1994-ben), mégpedig a szelektív rovarölő szerek gyümölcsösökben való alkalmazásáról.

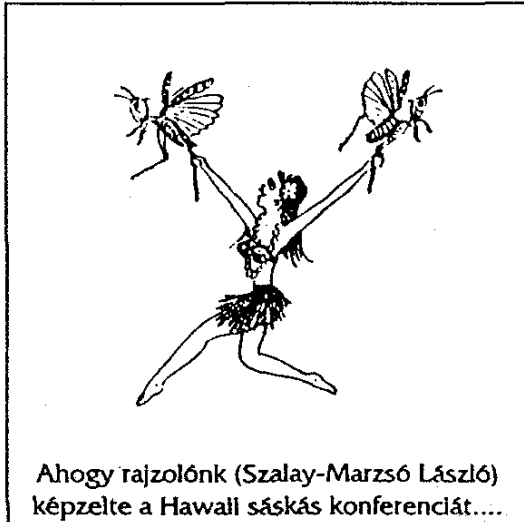
1993 május

Kozár Ferenc

GUBACOS SZIMPOZIUM SZIBÉRIÁBAN. A rovarok okozta gubacsok biológiájával foglalkozó szimpoziumot rendezett a IUFRO (Erdészeti Kutatóintézetek Nemzetközi Szövetsége) 1993 aug. 9-13 között a szibériai Krasznnojarszkban. Öt kontinens 14 országából 30 specialista vette a fáradságot (és bátorságot), hogy esetenként kalandos úton-módon eljusson a Jenyiszej partjára. Akik ezt megtették, valószínűleg sokáig fognak emlékezni erre a rendezvényre. Kiváló színvonalú és változatos témákat érintő előadások mellett módunk volt egy rövid pillantást vetni Szibéria szépséges tájaira, találkozhattunk a rendkívül barátságos helyi kollégákkal, valamint természetes elterjedési területén tanulmányozhattuk az orosz vodkát is...

1993 október

Csóka György

Ahogy rajzolónk (Szalay-Marzsó László) képzelte a Hawaii sáskás konferenciát....

AZ ORTHOPTERISTS SOCIETY KONFERENCIÁJA Hawaii szigetén volt 1993 aug.2-6 között, 15 országból érkezett 60 résztvevővel. Talán a nagy távolság okozta, hogy olyan országok képviselője is hiányzott (Franciaország, Anglia), amelyeknek jelentős szervezeteik vannak a vándorsáskákra vonatkozó kutatásokra.

Az egyenesszárnyú rovarok rendszertana, biogeografiája, evolúciója, fiziológiája mellett külön szekció foglalkozott a sáskajárások ökológiájával, amelynek keretében ismertettem a nálunk régóta nem tapasztalt marokkói sáska-gradáció körülményeit.

A Hilo-i egyetemi campuson lévő Congress Center szervező gárdája igen előzékenyen és eredményesen segítette elő a tanácskozásokat. Két rövid tanulmányút pedig a vulkáni sziget élővilágáról adott vázlatos áttekintést. De jóformán csak néhány hangot

hallottunk a többnyire nehezen megközelíthető helyeken (lávahasadékokban, őserdei fák lombkoronájában) élő endemikus tücsköktől (kb. 230 faj!).

1993 szeptember

Nagy Barnabás

JUGOSZLÁV NÖVÉNYVÉDELMI SZIMPOZIUMOT (IX.) tartottak 1992 dec. 1-5 között Vrnjacja Banjában, amelyet a Szerbiai Növényvédelmi Társaság rendezett. Az értekezleten mintegy 500 növényvédelmi szakember vett részt a mai Jugoszlávia területéről; többek között 27 entomológiai tárgyú előadás is elhangzott.

1993 szeptember

Almási Radmila, docens
Mezőgazdasági Egyetem, Novi Sad

BRUCHIDA KONFERENCIA. A első európai Bruchida-konferenciát (European Bruchid Conference) az angliai Egham-ben rendezték meg 1993 ápr. 19-21 között. A Royal Holloway and Bedford College-ben lefolytatott konferenciára erős francia "befolyás" nyomta rá bélyegét, nemcsak azért, mert a College maga egy Loire-menti kastély pontos mása, hanem azért is mert a résztvevők kb. fele francia volt. A másik fele megoszlott az angolok és más nemzetek képviselői között (2 holland, 1-1 magyar, illetve lengyel)

A konferencia témái két fő szempont szerint csoportosíthatók; vagy nagyon elméleti (fajok kompetíciója, evolúciós vizsgálatok), vagy nagyon gyakorlati (főként parazitoidokkal való védekezés). A természetes körülmények között végzett ("naturalista") vizsgálatok csupán egyetlen előadás foglalkozott (Szentesi A. - Jermy T.: A bruchidák által fertőzött magvak méret-paraméterei és a bruchida-fertőzés összefüggései). A konferencia teljesen informális volt; főként "félkész", vagy folyamatban lévő kutatási eredményekről számoltak be. Ez és a szakmai beszélgetés volt a fő cél, mert pl. kiadványt se terveznek megjelentetni. Valószínű, hogy olcsóságát tekintve is rekordot döntött ez az összejevetel, mert a részvételi-díj, szállás, étkezés, üdítők, szállítás, stb. mindössze 75 angol font volt.

1993 június

Szentesi Árpád

IWGO-KONFERENCIA GÖRÖGORSZÁGBAN. A két-évenként összejövő munkacsoport ezúttal Volos-ban, 1993 szept.21-26 között tanácskozott és elsősorban a kukoricamolylelő elleni rezisztencia-nemesítéssel foglalkozott, de figyelmet szentelt egyéb, a kukoricaszárban károsító hernyóknak (pl. Sesamia-fajok) is abban a vonatkozásban, hogy -- a vegyszeres védekezést

elkerülendő -- miképpen lehetne a kártevőknek ellenálló kukoricafajtákat, vonalakat előállítani. Szentkirályi Ferencel közös előadásunkban a magyarországi kukoricamoly-népeség két külön rajzásának a jelentőségével foglalkoztunk.

Az 1968-ban alakult kis munkacsoport alapító tagjai közül már csak egyedül voltam jelen; a többiek meghaltak (legutóbb a wroclawi Cz. Kania), nyugdíjba mentek, vagy éppen most betegek voltak. Azonban az újonnan bekapcsolódó tagok (Görögországból, FAK-ból, Egyiptomból, Izraelből, stb.) bizonyára folytatni fogják a korábbiak törekvését.

J. Tsitsipis, a volosi agráregyetem professzora munkatársaival együtt igen mintaszerűen rendezte meg a kis, de igen hatékony konferenciát.

1993 szeptember

Nagy Barnabás

A NEM-EURÓPAI GYÜMÖLCSLEGYEKRŐL az Európai Növényvédelmi Szervezet (EPPO) munkaértekezletet tartott (Páris, 1993. szept. 14-15), amelynek az volt a célja, hogy az Európán kívüli fűrólegyek (Tephritidae) karantén-helyzetét újra-értékeljék. E legyek elhurcolása más kontinensekre, s így Európába is -- könnyen lehetséges s ezzel jelentékeny mértékben veszélyeztethetik az európai gyümölcstermesztést. A munkaértekezleten hazánkat alulírott képviselte.

1993 október

Darvas Béla

KONFERENCIA AFIDOFÁG ROVAROK ÖKOLÓGIÁJÁRÓL. Az 5. Aphidophaga konferencia a francia Riviérán ült össze (La Colle sur Loup, 1993. szept. 6-10). A megelőző -- mint arról az RII annak idején tudósított -- Magyarországon volt 1991-ben. A számos országból összegyűlt mintegy 100 szakember a levéltetvek parazitáival és ragadozó állataival, ezeknek az ökológiájával foglalkozott. A konferencián számos hazai rovarász is részt vett (Baskó Zsuzsa, Bozsik András, Darvas Béla, Fazekas Judit, Haltrich Attila, Polgár László, Samu Ferenc, Sárospataki Miklós, Szentkirályi Ferenc).

1993 október

Darvas Béla, Polgár László

EURÓPAI WORKSHOP A POLIFÁG ÍZELTLÁBÚ RAGADOZÓKRÓL. 1993. okt. 21-23 között az Aarhusi Egyetemen (Dánia) tartották az első polifág ragadozók agroökológiájával foglalkozó, az EKG által szervezett workshopot. A fő témák a ragadozók abszolút denzitásbecslése; táblán belüli mozgás; a foltosság hatása a populációkra; valamint a tágabb környezetre, a táj mintázatának hatása ezen ragadozók elterjedésére.

1993 október

Samu Ferenc

IOBC/WPRS LISZABONBAN. A Nemzetközi Biológiai Védekezési Szervezet Nyugat-Palcarctikus szekciójának közgyűlésére 1993. október 21-25 között Portugáliában került sor, amelyen hazánkat az alulírott képviselte. A szervezet erősíteni kívánja kapcsolatait kelet-európai intézetekkel és kutatókkal. Szeretnének több rendezvényt is tartani régióinkban és ehhez várják a kutatóink jelentkezését. A következő ciklusra személyemet beválasztották a szervezet Tanácsába, ahol egyedül vagyok kénytelen képviselni régióink érdekeit.

1993 október

Kozár Ferenc

SZEGEDI ÖKOLÓGIAI NAPOKON (1993. nov. 3-5.) az állatökológiai szekció keretében több rovartani tárgyú előadás is volt (szitakötőkről, katicabogarakról, egyenesszárnyúakról). Többen érkeztek a Vajdaságból és Kárpátaljáról is. A konferenciát mozgalmas, kötetlen beszélgetés, vita zárta Gallé László prof. irányításával - az ökológia jelen helyzetéről és jövő feladatairól.

1993. november

Nagy B.

SORON KÖVETKEZŐ KONFERENCIÁK

6TH INTERNAT. EXHIBITION OF THE INSECTS. Paris Nov. 12-14.

IUFRO SYMPOSIUM ON TROPICAL FOREST PESTS. Kerala (India, nov. 23-26)

ANPP INTERNAT. CONFERENCE: PESTS IN AGRICULTURE. Montpellier (Franciaország, dec. 7-9).

7TH EUROPEAN WORKSHOP ON INSECT PARASITIDS. Biri (Norvégia, 1994. máj. 24-28).

7TH INTERNAT. SYMP. ON SCALE INSECT STUDIES. Bet Dagan (Izrael, 1994 jún. 27-30).

9TH INTERNAT. CONGR. OF ACAROLOGY. Columbus (USA, 1994 júl. 17-22.)

THIRD INTERNAT. CONGR. OF DIPTEROLOGY. Guelph (Kanada, 1994 aug. 15-19.)

5TH EUROPEAN CONGRESS OF ENTOMOLOGY. York (Anglia, 1994 aug. 29- szept. 2.)

4TH INTERNAT. SYMP. ON TRICHOGRAMMA and other egg parasitoids. Cairo (Egyiptom, 1994 szept.).

1st INTERNAT. CONF. ON INSECTS: CHEMICAL, PHYSIOLOGICAL AND ENVIRONMENTAL ASPECTS. Polanica Zdroj (Lengyelország, 1994 okt. 3-6).

FIFTH INTERNAT. CONGR. OF SYSTEMATIC AND EVOLUTIONARY BIOLOGY. Budapest (1996 aug. 17-24)

TANULMÁNYUTAK

PAJZSTETŰTANULMÁNYOK SVÁJCBAN. 1993. augusztus-október között módomban volt folytatni a tavaly megkezdett kutatásainkat a Wädenswil-i intézetben. Ennek során a korábbi, mintegy 50 fajos svájci listám megközelítette a százat. Tudományra új pajzstetű faj is előkerült. Elkészült néhány pajzstetű faj hímjének határozó kulcsa is.

1993 október

Kozár Ferenc

Az állatok belső órájáról volt szó a Skóciában, Edinburgh-ban, 1993. július 5. és 30. között az Edinburgh-i Egyetem által szervezett "Erasmus Summer School on Chronobiology: Seasonal Timing in Animals" című rendezvényen, amelyen gerinces állatok (főként halak, madarak és emlősök), valamint ízeltlábúak (rovarok, atkák) évszakos fejlődéséről, napi ritmusjelenségeiről és fotoperiódus reakcióiról, illetve az ún. belső órák működéséről, modelljeiről hangzottak előadások. Két posztert mutattam be, amelyeken Noctuidákon (*Mamestra brassicae* és *M. oleracea*), továbbá a *Polygonia e-album* nappali lepkefajon végzett fotoperiódus-vizsgálataim eredményeiről számoltam be.

1993. október

Varjas László

Németországi tanulmányút. A Német-magyar kormányközi együttműködés keretében elnyert pályázat lehetővé tette, hogy július végén a BBA dossenheim-i intézetében töltsék néhány napot. A közös mikrolepidopterológiai - parazitológiai kutatások eddigi eredményeinek és a további teendők számbavétele mellett Baden-Württemberg tartomány integrált és ökológiai gyümölestermesztésének jelenlegi helyzetét, problémáit is megismerhettem.

1993. október

Balázs Klára

GYŰJTŐUTAK - GYŰJTEMÉNYEK

ERDÉLYI ELSŐ GYŰJTŐUTUNK 1993-BAN. Máj.30-jún.6 közötti útunk részben szerves folytatása volt korábbi együttműködésünknek a sepsiszentgyörgyi Székely Múzeummal, részben pedig OTKA támogatással más kutatási feladatokat is el kellett végezni. A pünkösdi ünnepek alatt kitűnő gyűjtőhelyet találtunk az Erdélyi Érchegységben, majd két napig kényszerű vesztéglésre voltunk ítélve Déván. P. Attilának a meghibásodott gépkocsi-alkatrész eséréjére vissza kellett utaznia Budapestre. A kényszerpihenőt kihasználva a Déva-környéki hegyekben gyűjtöttünk. Sepsiszentgyörgyön esatlakozott hozzánk Kocs Irénke, a Székely Múzeum múzeológusa, később férje, Kocs János barátunk is. Gyűjtöttünk a Torja környéki hegyekben, majd felmentünk a Hargitára, ahonnan jégeső miatt visszafordultunk, s csak lentebb tudtunk keveset gyűjteni. Másnap az Ojtozi-szoroson át Moldvába tartottunk, hogy a Keleti-Kárpátok két oldalán a rovarfauna összetételének vizsgálatához anyagot gyűjtsünk. Kézdivásárhely főterén megtekintettük Gábor Áron emlékművét és egyik híres rézágóját. A környéken, majd az Uz patak víztározójánál végzett kisebb gyűjtések után hosszú kerülőúton értünk vissza -- az Ojtozi-szoroson keresztül -- Sepsiszentgyörgyre. Végül a Bodoki hegységben, előző évi (Uzonkafüredő) gyűjtőhelyeinkre ismét korán érkeztünk. A tél elhúzódása miatt -- noha ezúttal 1 hónappal később jöttünk -- a gyűjtésre ismét csak kevés alkalmunk volt.

Végtere is --a Zombori Lajosból, Podlussány Attilából és alulírotthól álló expedíció kb 10.000 rovarral tért vissza, amely zömmel bogárból, hártvásszárnyúból, kisebb részben poloskákából és kabócákából került ki.

1993 június

Rozner István

ERDÉLYI MÁSODIK GYŰJTŐUTUNK 1993-BAN. Podlussány A., Szél Gy., Zombori L. és alulírott, valamint berlini botanikus barátunk, P. Erzberger, közös gyűjtőutat tettünk a Déli-kárpátokban 1993 júl.12-21 között. Célunk egyrészt a második éve folyó erdélyi rovarfajta kutatás folytatása, másrészt a rovarfajok kárpátmedencei betelepülésének vizsgálata volt. A határátkelőhelyek zsúfoltsága miatt a legészakibb (Csengersima) átkelőn értük el Erdélyt. A Déli-kárpátokig történő átutazás lehetőségét nyújtott rövid gyűjtésre a szilágysági Meszes-hegységben is. Továbbá meglátogattuk a nagyszombati Bruckenthal Múzeum természettudományi gyűjteményét, majd a Fogarasi-havasok erdélyi és regáti oldalán is végeztünk gyűjtéseket. A Déli-kárpátok olteniai részén nyugat felé folytattuk útunkat, végig-gyűjtve a Fogarasi-havasokat, a Lotriola-hegységet. A Kudzsiri-havasoknál (Fehér-megyében) tértünk vissza az erdélyi részekre, ahol a Sebes folyó völgyében több helyen gyűjtöttünk.

Gyűjtéseink eredménye, előzetes becslések alapján: kb. 5000 Coleoptera, 1000 Hymenoptera és 2000 egyéb rovar. A begyűjtött bogarak közül említésre méltóbbak: *Carabus auronitens*, *C. planicollis*, *C. sylvestris transylvanicus*, *Monochamus sutor*, *M. sartor*, *Evodinus clathratus*, *Toxotus cursor*, *Gaurotes excellens*, *Blitophaga alpicola*, *Aphodius alpinus*, *Mimela aurata*, *Trichius fasciatus*, *Calopus serraticornis*, stb.

1993 augusztus

Rozner István

BRAZILIAI GYŰJTŐÚT. Két-hónapos gyűjtőexpedíción voltam Braziliában (1993 márc.27 - máj.26 között, Sao Paulo és Sao Roque környékén, valamint az "enterieurben", az úgynevezett Serratoban és a Central-Brazil őserdőben:Goiania és Uberlandia környékén gyűjtöttem, továbbá a helyi múzeumban végeztem szakmai munkát.

Útam során 3 állam (Goias, Minas-Geras, Sao Paulo) különböző pontjain gyűjtött több-ezer rovar munkahelyemen, a pécsi Janus Pannonius Múzeumban -- a budapesti MTM Allattára segítségével -- a közeljövőben dolgozzuk fel.

A goianiai természettudományi múzeum (Goias állam) és a pécsi múzeumunk között szakmai együttműködés jött létre; 1994-ben a goianiai múzeum néhány szakembere látogatást tervez Magyarországra, amikor az együttműködési szerződés aláírására is sor kerül.

1993 június

Sár József

(J.P.Múzeum, Természettud.O., Pécs)

KRÉTASZIGETI GYŰJTŐÚT. Az Orosz, Podlussány és Rozner házaspárok 1993 máj.7.-én Kréta szigetére repültek, egy-hetes gyűjtőútra. A kezdeti négy-napos eső erősen korlátozta a gyűjtést, azonban később kiderült, s ekkor béreltünk egy Suzuki Alto kiskocsit. Meglátogattuk a Dikti- és az Ida-hegységeket, fel, egészen a hóhatárig, valamint a déli tengerpartot is. Gyűjtési eredményeink elég szerények voltak, ami az időjárásnak tudható be: 3000 bogár és 1000 egyéb rovar (kabócák, hártvásszárnyúak, poloskák, sáskák) volt a zsákmány, továbbá néhány hulló és érdekesebb krétai növény. Néhány hasznos információ a Krétára utazóknak: előszezonban az utazási irodák általában 25.-31.000 Ft között ajánlanak utazást és apartmanokat a tengerparti részre (egy hétre), a főszezonban ugyanez drágább. A településeket rendszeres autóbussz-járatok kötik össze. A motorkerékpár kölesőzés népszerű és olcsó, de több gyűjtőnek már érdekesebb autót bérelni. (előszezonban 3500-3800 drachma naponta, a főszezonban és a nagyobb kocsi drágábbak). Az utak a hegyi terepeken is jók, de erősen kanyargósak. Jó térképek kaphatók.

1993 május

Rozner István

BORNEÓI GYŰJTŐÚT. Ez év júliusában 4-hetes terepgyakorlaton vettem részt az ELTE néhány hallgatója társaságában. Uticélunk a Ny-Borneó területén fekvő Gunung Palung Nemzeti Park volt, ahol a teljesen érintetlen, forró és párás síksági erdőben lámpázással, fűhálózással és egyelével jelentős rovaranyagot sikerült összegyűjtenem. Főleg a karmos bogarak (Elmidae) családjából tettem szert igen érdekes fajokra, de sok gyászbogarat (Tenebrionidae), orrosbogarat (Anthribidae) és pálcáormányost (Brentidae) is fogtam. Az ősi Cupedidae család egyik olyan fajára is szert tettem, melyből eddig csupán a típus-példány volt ismert. Az anyag teljes feldolgozása még a jövő feladata.

1993 október

Merkel Ottó

FÓRUM

BIOLÓGIAI FELMÉRÉSEK AZ USA-BAN. A National Biological Survey (NBS) ügye új és "magasabb" szintre került a közelmúltban. Az új belügyminiszter 180 millió dolláros keretet különített el 1994-re. Sajnos, a rovarfaunisztikai feltárássra minimális összeget szánnak. Nagyjából folytatják az U.S. Fish and Wildlife Service eddigi munkáját, amely során elsősorban a gerinceseket tanulmányozzák. Bizunk abban, hogy a közeljövőben a rovarászokat is meghalgtatják, hogy pótolhassuk az 50 %-os hiányt, ami a rovarfajok leírásában fennáll. Erre a mulasztásra már rámutattam a minisztériumban; egyben felajánlottam az új NBS központnak a kb. 4-méternyi polcot betöltő idevágó irodalmi gyűjteményemet, valamint az NBS-nek dedikált 4 kötetemet. Most fejezem be a negyedik kötet kéziratát, amely EK-Amerika pajzstetveit foglalja össze.

1993 augusztus

Kosztarab Mihály
(Blacksburg, USA)

KRÓNIKA

SZELÉNYI GUSZTÁV ALAPÍTVÁNY. Szelényi Iván akadémikus, a kaliforniai egyetem szociológus professzora édesapja emlékére alapítványt létesített, amelynek bírósági bejegyzése folyamatban van. Az alapítvány célja Szelényi Gusztáv Társaságunk korábbi elnöke tudományos örökségének ápolása és továbbfejlesztése, elsősorban az agrocönológia és a Hymenoptera-taxonómia vonatkozásában. Az alapítvány jutalmakat biztosít a Szelényi Emlékérem kitüntetettjeinek. Ez évben (1993) "előlegként" jutalmat kapott az emlékérem ifjúsági kategóriájának díjazottja, Thuróczy Csaba (Kőszeg). Az alapítványi tőke növekedése esetén mód lesz rovar-kutatási pályázatok kiírására, külföldi tanulmányutak, kiadványok támogatására is. Az Alapítvány kuratóriumát a MAE Növényvédelmi Társaság Állattani Szakosztályának vezetősége választja. Ez idő szerint tagjai: Szelényi Iván, Balázs Klára, Benedek Pál, Bognár Sándor, Bürgésné Cencz Kornélia, Sáringer Gyula. A kuratórium elnöke a mindenkori szakosztályi elnök, jelenleg az alulírott. A kuratórium kéri azokat a pályatársakat, akik egyetértenek az alapítvány céljával s azt anyagilag is támogatni ölhajtják, keressék meg a kuratórium elnökét. Szívesen fogadunk minden kollegától javaslatokat, jelöléseket az Emlékérem 1994 évi odaítélésére vonatkozólag. Az Emlékérem 1993.-i kitüntetettjei (egy felnőtt és egy ifjúsági--35 évig) 1994 februárjában vehetik át a már odaítélt érmeiket.

1993 június

Kozár Ferenc

JERMY TIBOR akadémikust, korábbi elnökünket díszdoktorrá avatták a Keszthelyi Pannon Agrártudományi Egyetemen. A díszes oklevelet Sáringer Gyula, akad.lev.tag, Társaságunknak ugyancsak korábbi elnöke nyújtotta át az egyetemi évnyitó ünnepség keretében.

1993 szeptember

Nagy Barnabás

KOZÁR FERENCnek, Társaságunk alelnökének a Gödöllői Agrártudományi Egyetem címzetes egyetemi tanári címet adományozott, amelyet 1993 jún. 25-én, az Egyetemi Tanácsülés keretében nyújtottak át.

1993 június

Nagy Barnabás

ROZNER ISTVÁN választmányi tagunk a Növényvédelem hasábjain (29/9) részletesen beszámol arról, hogy miképpen lett entomológus, s hogyan alakult ki impozáns (kb. 60.000 példány !) bogárgyűjteménye. Itt említjük meg, hogy a Növényvédelem korábbi számaiban, ugyanezen rovatban Szabóky Csabáról (7.sz.), Retezár Imréről (8.sz.) és Gyulai Péterről (10.sz.) jelent meg hasonló "önvallomás".

1993 október

Nagy Barnabás

SZOMSZÉDSÁGBÓL

A ROMÁN LEPKÉSZTÁRSASÁG (Societatea Lepidopterologiei Română) 1990 márc. 5-én alakult meg Kolozsváron. Tagjainak száma ma már meghaladja a 90 főt és nevével ellentétben nemcsak lepkészek, hanem a rovartan más szakterületein dolgozó lelkes kutatók is részt vesznek munkájában. Kiadványuk a "Bulletin de informare" évente négyszer jelenik meg, szakeikkel, társasági hírekkel, a rovartanról, rovarökológiával kapcsolatos kifejezések szótárával, stb.

A kiadvány nyelve román, rövid angol, francia vagy német összefoglalással. Az ez évi "rovarász- napokat" (szó szerint fordítva: a társasági tagok évi találkozóját) máj. 15-16-án tartották Kolozsváron. Ez (a korábbi értesülésünk szerint) szakmai előadásokból, illetve egy gyűjtőtúrából állott a Hideg-Szamos völgyébe (szállás a "Hideg Szamos menedékház"-ban). Érdekesebbnek ígérkezett a júl. 16-25 közötti gyűjtőtúra a Csukás-hegységbe. Bár Társaságunk és a Román Lepkésztársaság között (egyelőre) nincs hivatalos kapcsolat, a hazai érdeklődők felvehetik a kapcsolatot velük a következő címen: Székely Levente, Str. Finetii nr. 15, 2212 Sacele, Romania. Tel.: 092/270668 (este!).

1993 május

Haltrich Attila

CZESLAW KANIA, wrocláwi egyetemi tanár 1993 máj. 15-én eltávozott az élők sorából; 66 éves volt. Elsősorban a kukoricán kártevő rovarokkal foglalkozott. Tagja volt a SIEEC nemzetközi bizottságának, s ilyen minőségben is számos alkalommal volt hazánkban is; legelső hivatalos külföldi útja is Magyarországra vezetett. Számos magyar entomológussal tartott fenn baráti kapcsolatot. Rendkívül aktív, barátságos lényére sokan fogunk visszaemlékezni.

1993 szeptember

Nagy Barnabás

BÖRZEHÍREK

A PAPILO ALAPÍTVÁNY 1993 nov. 28-án rovarbörzét szervez az Almási-téri szabadidő-központban. Részletekről érdeklődni lehet Gaskó Kálmántól.

Természetesen, ettől függetlenül a szokásos rovarbörzére is sor kerül a Magyar Rovarászati Napok alkalmával.

1993 szeptember

Rozner István

SZERKESZTŐSÉGI JEGYZETEK

ROVARTANI TÁRGYÚ HIRDETÉSEKET bárki beküldhet szerkesztőségünkhöz.

TUD-E ÖN OLYAN ROVARÁSZ HÍRT, amely nem szerepel ebben a Rovarász Híradóban? Ha igen, az csak azért lehetséges, mert Ön azt nem juttatta el szerkesztőségünkhöz!

A Szakirodalom figyelmébe ajánlott anyagtorlódás miatt e számunkból kimaradt. A komputeres kiadványszerkesztést Kulcsár Péter végezte. A szöveg lektorálásában Balázs Klára volt segítségünkre.

***

HIRDETÉSEK

HONDA GENERÁTOR (Ex-500-as) eladó. Érdeklődni lehet az alábbi címen: Petrich Károly, 1126 Budapest, Böszörményi út 36/A, l.c.l. Tel.: 156-6832.

***

TRÓPUSI LEPKÉK ÉS ROVAROK is kaphatók ásványokon és csigákon kívül a Minerali Kft megnyílt boltjában: Budapest, Szent István körút 26. Nyitva 10-16, szombaton 9-13 óra között. (Nádai László)

***

"ROVAROK VILÁGA" kiállítás Bareson -- adminisztratív okok miatt elmaradt. Erről értesített bennünket a kiállítást összeállító Végh László Ágost tagtársunk.

***